

Minister Zdrowia

ZPN.0164.12.2026.KM
Warszawa, 25 września 2026

Pan
Piotr Sterkowski
ul. Kłodzka 25
04-913 Warszawa

Szanowny Panie,

w odpowiedzi na wniosek o dostęp do informacji publicznej dotyczącej *wprowadzonych od dnia 1 września 2026 r. zmian w zasadach żywienia dzieci i młodzieży w szkołach i przedszkolach, w tym w szczególności elementów nazywanych „dietą planetarną” oraz obowiązku wprowadzenia do jadłospisu co najmniej jednego pełnowartościowego posiłku na bazie nasion roślin strączkowych w tygodniu.*, uprzejmie proszę o przyjęcie poniższych informacji.

Odpowiadając na pytania dotyczące genezy i podstaw naukowych wprowadzenia „diety planetarnej” do żywienia dzieci uprzejmie wyjaśniam, że rozwiązania dotyczące planowania jadłospisów szkolnych i przedszkolnych nie zostały oparte na pojedynczym badaniu naukowym ani jednym stanowisku eksperckim. Stanowią one rezultat kompleksowej analizy aktualnych dowodów naukowych, zaleceń ekspertów krajowych i międzynarodowych oraz danych dotyczących sposobu żywienia dzieci i młodzieży w Polsce.

Współczesne rekomendacje żywieniowe coraz częściej wskazują na potrzebę zwiększania udziału produktów pochodzenia roślinnego przy jednoczesnym zachowaniu miejsca dla produktów pochodzenia zwierzęcego w racjonalnie skomponowanej diecie. Jednym z najważniejszych opracowań w tym zakresie jest raport Komisji EAT-Lancet, w którym przedstawiono model wzorca żywienia sprzyjającego zarówno zdrowiu człowieka, jak i zrównoważonemu funkcjonowaniu systemów żywnościowych. Model ten nie zakłada eliminacji produktów pochodzenia zwierzęcego, lecz ich umiarkowane spożycie przy jednoczesnym zwiększeniu udziału warzyw, owoców, pełnoziarnistych produktów zbożowych, orzechów i nasion roślin strączkowych.

Jednocześnie liczne badania naukowe, w tym metaanalizy oraz badania kohortowe, wskazują, że wzorce żywieniowe o większym udziale produktów roślinnych wiążą się z

niższym ryzykiem chorób układu krążenia, cukrzycy typu 2, otyłości, niektórych nowotworów oraz niższą śmiertelnością ogólną. Aktualizacja raportu EAT-Lancet z 2025 r. potwierdziła zasadność wcześniejszych założeń dotyczących znaczenia takich wzorców żywieniowych dla zdrowia publicznego.

Również eksperci Komitetu Nauki o Żywieniu Człowieka Polskiej Akademii Nauk wskazują, że żywienie dzieci i młodzieży powinno zmierzać w kierunku zwiększenia spożycia warzyw, owoców, nasion roślin strączkowych i żywności nieprzetworzonej, przy jednoczesnym ograniczaniu nadmiernego spożycia mięsa. W stanowisku dotyczącym posiłków szkolnych podkreślono, że modyfikacja żywienia w kierunku założeń „diety przyjaznej planecie” jest istotna zarówno z punktu widzenia zdrowia, jak i kształtowania postaw prośrodowiskowych.

W tym miejscu pragnę wyjaśnić, że przed wydaniem rozporządzenia dotyczącego żywienia dzieci i młodzieży w jednostkach systemu oświaty w 2026 r. nie realizowano odrębnego programu pilotażowego w placówkach oświatowych. Należy podkreślić, że przepisy regulujące sposób żywienia dzieci i młodzieży oraz asortyment produktów oferowanych na terenie jednostek systemu oświaty nie stanowią nowego rozwiązania prawnego. Regulacje w tym zakresie funkcjonują już od 2015 r., a projektowane zmiany mają charakter zmiany ewolucyjnej, uwzględniającej aktualną wiedzę naukową, rekomendacje ekspertów oraz doświadczenia związane ze stosowaniem dotychczasowych regulacji.

Odnosząc się do kwestii wpływu organizacji i podmiotów zewnętrznych na treść rozporządzenia uprzejmie informuję, że na stronie Rządowego Centrum Legislacji (<https://legislacja.gov.pl/projekt/12399053>) dostępne są szczegółowe informacje dotyczące przebiegu procesu legislacyjnego *rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach*. W ramach dokumentacji procesu legislacyjnego opublikowano wszystkie uwagi zgłoszone w toku uzgodnień międzyresortowych oraz konsultacji publicznych wraz ze stanowiskiem Ministra Zdrowia odnoszącym się do poszczególnych postulatów. Ponadto, na stronie zamieszczono również raport z przeprowadzonych konsultacji publicznych.

Należy podkreślić, że rozporządzenie „sklepikowe”¹ zostało wypracowane we współpracy z ekspertami Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego PZH – Państwowego Instytutu Badawczego, Instytutu Matki i Dziecka, Instytutu „Pomnik–Centrum Zdrowia Dziecka”, Głównego Inspektoratu Sanitarnego oraz Ministerstwa Edukacji Narodowej.

¹ Dz. U z 2026 r. poz. 197

W tym miejscu pragnę zapewnić, że wszystkie stanowiska zgłoszone w toku konsultacji publicznych oraz uzgodnień zostały przedstawione ekspertom uczestniczącym w pracach nad opracowaniem przedmiotowego aktu prawnego oraz dokładnie zbadane, ocenione i rozpatrzone pod kątem ich treści, zasadności, możliwości wdrożenia oraz potencjalnego wpływu na realizację celów regulacji. Wyniki tych analiz znalazły odzwierciedlenie w ostatecznym kształcie rozporządzenia.

Pragnę jednocześnie podkreślić, że uwzględnienie wybranych uwag zgłoszonych podczas konsultacji nie oznacza automatycznego przejścia stanowiska konkretnej organizacji. Ostateczny kształt regulacji jest rezultatem całościowej oceny zgłaszanych argumentów, ich zgodności z aktualną wiedzą naukową, możliwości wdrożenia oraz wpływu na realizację celów zdrowia publicznego.

Odpowiadając na pytanie *Czy ministerstwo prowadziło odrębną korespondencję lub spotkania z Green REV Institute, Sylwią Spurek lub innymi organizacjami postulującymi ograniczenie produktów odzwierzęcych w szkołach, poza formalną procedurą konsultacji publicznych?* uprzejmie wyjaśniam, że 4 października 2024 r. do Ministerstwa Zdrowia wpłynęła petycja Green REV Institute w sprawie nowelizacji tzw. rozporządzenia sklepikowego. Zarówno treść petycji, jak i stanowisko Ministerstwa Zdrowia w tej sprawie zostały opublikowane na stronie Ministerstwa Zdrowia: [Petycja z 4 października 2024 r. w sprawie nowelizacji tzw. rozporządzenia sklepikowego - Ministerstwo Zdrowia - Portal Gov.pl](#).

Odnosząc się do kwestii ryzyka przymusowości i zgodności z zasadą dobrowolności korzystania z posiłków, uprzejmie informuję, że przepisy rozporządzenia zostały wydane na podstawie upoważnienia ustawowego zawartego w art. 52c ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia, które zobowiązuje Ministra Zdrowia do określenia wymagań dotyczących środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży oraz żywienia zbiorowego w jednostkach systemu oświaty. Celem tej regulacji jest ochrona zdrowia dzieci i młodzieży oraz tworzenie środowiska sprzyjającego kształtowaniu prawidłowych nawyków żywieniowych.

Rozporządzenie nie znosi dobrowolności korzystania ze stołówki szkolnej ani nie ingeruje w sposób żywienia dzieci poza placówką. Określa ono jedynie minimalne wymagania jakościowe dla posiłków oferowanych w ramach żywienia zbiorowego w jednostkach systemu oświaty. Wprowadzenie obowiązku uwzględnienia potrawy opartej na nasionach roślin strączkowych raz w tygodniu ma służyć zwiększeniu różnorodności diety oraz zapoznawaniu dzieci z różnymi źródłami białka, a nie eliminacji innych produktów, takich jak mięso czy ryby.

Ministerstwo Zdrowia przygotowując projekt rozporządzenia działało w granicach upoważnienia ustawowego przewidzianego przez ustawodawcę. Należy podkreślić, że przepisy nie podważają ani nie ograniczają roli rodziców jako osób odpowiedzialnych za wychowanie dziecka i kształtowanie jego postaw, w tym nawyków żywieniowych. Rodzice zachowują pełną swobodę w zakresie sposobu żywienia dzieci.

Jednocześnie szkoła i przedszkole pełnią nie tylko funkcję opiekuńczą, ale również edukacyjną i wychowawczą. Dotyczy to także edukacji zdrowotnej oraz kształtowania prawidłowych nawyków żywieniowych. Dzieci spędzają w tych placówkach znaczną część dnia, a zapewnienie im dostępu do pełnowartościowych, zbilansowanych posiłków stanowi istotny element realizacji konstytucyjnego obowiązku ochrony zdrowia i dobra dziecka.

W praktyce nie wszystkie dzieci mają równe możliwości korzystania w domu z właściwie zbilansowanej diety. Przyczyny mogą być różnorodne, w tym związane z poziomem wiedzy żywieniowej, organizacją życia rodzinnego czy sytuacją ekonomiczną. Szkoła lub przedszkole mogą być miejscem, w którym dziecko otrzyma pełnowartościowy posiłek oraz pozna prawidłowe wzorce żywieniowe, co sprzyja wyrównywaniu szans zdrowotnych i edukacyjnych.

Przyjęte rozwiązania nie narzucają szczegółowych jadłospisów ani konkretnych receptur. Pozostawiają placówkom znaczną swobodę w sposobie realizacji wymagań, przy jednoczesnym zachowaniu określonych standardów żywieniowych. Celem rozporządzenia nie jest ograniczanie wyboru, lecz zapewnienie, aby każde dziecko korzystające z żywienia zbiorowego miało dostęp do posiłków zgodnych z aktualną wiedzą naukową i zasadami prawidłowego żywienia.

Jednocześnie należy zaznaczyć, że rozwiązania przyjęte w rozporządzeniu nie mają charakteru wyjątkowego ani eksperymentalnego. Wprowadzenie obowiązku podawania raz w tygodniu potrawy przygotowanej na bazie nasion roślin strączkowych lub innych roślinnych źródeł białka służy zwiększeniu różnorodności jadłospisów i zapoznawaniu dzieci z różnymi grupami produktów spożywczych. Jest to zgodne z zaleceniami ekspertów dotyczącymi prawidłowo zbilansowanej diety, w której uwzględnia się zarówno produkty pochodzenia zwierzęcego, jak i roślinnego.

Kluczową zasadą prawidłowego żywienia dzieci i młodzieży jest bowiem urozmaicenie oraz właściwe zbilansowanie diety. Z tego względu w rozporządzeniu przyjęto rozwiązania zapewniające obecność różnych grup produktów spożywczych będących źródłem pełnowartościowego białka i innych składników odżywczych. W praktyce oznacza to uwzględnianie w jadłospisach m.in. ryb, mięsa oraz potraw bazujących na nasionach roślin strączkowych w różnych dniach tygodnia.

Wprowadzenie obowiązku uwzględniania raz w tygodniu potrawy opartej na nasionach roślin strączkowych bez udziału produktów odzwierzęcych jest zgodne z aktualnymi rekomendacjami żywieniowymi. Produkty te są wartościowym źródłem białka, błonnika, witamin i składników mineralnych, a ich spożycie w populacji polskiej pozostaje niewystarczające. Dane krajowe wskazują, że większość dzieci, młodzieży oraz osób dorosłych spożywa rośliny strączkowe rzadziej niż raz w tygodniu, co uzasadnia działania promujące ich obecność w codziennej diecie.

Odpowiadając na pytania dotyczące monitoringu wprowadzonych zmian uprzejmie wyjaśniam, że rozporządzenie obowiązuje od 1 września 2026 r., a więc zbyt krótko, aby możliwa była rzetelna ocena jego skutków i zasadności wprowadzania zmian legislacyjnych. W pierwszej kolejności konieczne jest zebranie doświadczeń związanych z jego stosowaniem oraz wyników kontroli prowadzonych przez właściwe organy urzędowej kontroli żywności. Jeżeli praktyka stosowania przepisów lub wyniki kontroli wykażą istnienie luk, niejasności lub rozwiązań wymagających korekty, Ministerstwo będzie rozważało podjęcie stosownych działań legislacyjnych.

Warto jednocześnie zaznaczyć, że celem rozporządzenia jest promowanie zdrowych nawyków żywieniowych oraz odpowiedniego urozmaicenia jadłospisów dzieci i młodzieży. Przepisy określają ramowe wymagania dotyczące żywienia zbiorowego, natomiast nie regulują sposobu przygotowania posiłków ani ich walorów smakowych. Za jakość kulinarną potraw, dobór receptur oraz sposób ich wykonania odpowiadają podmioty prowadzące żywienie zbiorowe i zatrudniony personel.

Aby wspierać placówki we wdrażaniu nowych zasad żywienia, na stronie Narodowego Centrum Edukacji Żywieniowej udostępniane są przepisy, jadłospisy oraz inspiracje kulinarne opracowane przez ekspertów. Materiały te mają pomóc w przygotowywaniu posiłków, które będą nie tylko zgodne z wymaganiami żywieniowymi, ale również atrakcyjne i akceptowane przez dzieci i młodzież.

Dodatkowo, przy Narodowym Centrum Edukacji Żywieniowej funkcjonuje dedykowana skrzynka kontaktowa dla realizatorów żywienia zbiorowego. Za jej pośrednictwem osoby odpowiedzialne za organizację żywienia w szkołach i przedszkolach mogą uzyskać wyjaśnienia dotyczące stosowania przepisów, planowania jadłospisów oraz praktycznej realizacji wymagań określonych w rozporządzeniu.

NCEŻ organizuje także warsztaty szkoleniowe dla osób odpowiedzialnych za żywienie zbiorowe w szkołach, wspierając je we wdrażaniu zasad prawidłowego żywienia i komponowaniu jadłospisów zgodnych z aktualnymi rekomendacjami.

Odpowiadając na pytanie w sprawie badania WOBASZ Dzieci uprzejmie wyjaśniam, że przedmiotowe badanie będzie stanowiło ważne źródło informacji na temat stanu zdrowia, sposobu żywienia oraz wybranych zachowań zdrowotnych dzieci w Polsce. Jego celem jest monitorowanie kluczowych wskaźników zdrowotnych i żywieniowych w populacji dziecięcej, co pozwoli na ocenę trendów oraz identyfikację obszarów wymagających działań profilaktycznych.

Należy jednak podkreślić, że wpływ zmian wprowadzonych rozporządzeniem „sklepikowym” na stan zdrowia populacji nie może być oceniony bezpośrednio w krótkim okresie po wejściu przepisów w życie. Zdrowie dzieci oraz ich zachowania żywieniowe kształtowane są przez wiele czynników, takich jak środowisko rodzinne, aktywność fizyczna, uwarunkowania społeczne i ekonomiczne oraz sposób żywienia poza szkołą.

Odnosząc się zaś do kwestii skutków finansowych nowych rozwiązań, uprzejmie wyjaśniam, że wejście w życie nowych przepisów nie oznacza automatycznej podwyżki cen szkolnych obiadów. W przypadku stołówki prowadzonej przez szkołę/przedszkole wysokość opłat za posiłki ustala dyrektor placówki w porozumieniu z organem prowadzącym. Opłata ponoszona przez rodziców obejmuje wyłącznie koszt produktów wykorzystanych do przygotowania posiłku, tzw. „wsad do kotła”. Oznacza to, że ewentualna zmiana ceny obiadu będzie uzależniona od faktycznych kosztów zakupu produktów żywnościowych. W przypadku wzrostu ceny posiłku, placówka powinna przedstawić rodzicom stosowne wyliczenie oraz wskazać przyczynę zmiany opłaty.

Należy również podkreślić, że projektowane przepisy nie nakładają obowiązku stosowania droższych produktów. Przeciwnie, rozporządzenie akcentuje znaczenie wykorzystywania produktów lokalnych i sezonowych, które często są bardziej dostępne cenowo, a jednocześnie sprzyjają realizacji celów zdrowotnych i edukacyjnych związanych z żywieniem dzieci i młodzieży.

Z wyrazami szacunku
z upoważnienia Ministra Zdrowia
Kuba Sękowski
Zastępca Dyrektora
/dokument podpisany elektronicznie/